

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 28. avgust 2024

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

UVODNA NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Zunanji ocenjevalec mora smiselno slediti navodilom za ocenjevanje, v katerih so zapisane moderirane rešitve za posamezen izpitni komplet.

Če kandidat poleg pravilne ugotovitve napiše še izključujočo, nepravilno trditev, se rešitev ovrednoti z 0 točkami.

Nejasne in nečitljive rešitve ter nejasni kandidatovi popravki se ovrednotijo z 0 točkami.

Če v navodilu piše, da naj se pravilna rešitev podčrta ali obkroži, se pri vrednotenju upošteva tudi druga vrsta njene oznake.

Slovenska zemljepisna imena in geografski pojmi morajo biti v celoti poimenovani pravilno.

Pri tujih poimenovanjih naselbinskih in nenaselbinskih zemljepisnih imenih se dopušča zamenjava ali izpustitev ene črke.

Pri vprašanjih višje ravni (pojasnite, analizirajte, ovrednotite) so v rešitvah navedeni le elementi. Za pravilno rešitev se upošteva, če kandidat uporabi vsaj en element v smiselni besedni zvezi.

IZPITNA POLA 1**Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope****Obča**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	ena od: ♦ rečna erozija ♦ bočna erozija ♦ erozija	
	1	ena od: ♦ mrtvica ♦ mrtvi meander / okljuk / rokav ♦ rečni otok	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	2	♦ B ♦ A ♦ A ♦ B / C / B, C	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	2	♦ NE ♦ NE ♦ DA ♦ DA	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	2	ena od: ♦ Zaradi odlaganja / izločanja kalcijevega karbonata / raztopljenih karbonatov na rastlinah se izoblikujejo (lehnjakovi) pragovi / kaskade / slapovi / brzice. ♦ Zaradi izločanja lehnjaka / kalcijevega karbonata se oblikujejo pragovi / kaskade / slapovi / brzice.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	2	ena od: ♦ Na območjih z visokim plimovanjem je mogoče izkoriščati razliko med plimo in oseko / nastajajo plimske elektrarne. ♦ Kjer so stalni visoki valovi, lahko nastanejo elektrarne, ki izkoriščajo moč morskih valov. ♦ Ob obali pogosteje pihajo vetrovi, zato je možna postavitve vetrnic / možno izkoriščanje vetrne energije.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Svet 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	2	♦ S ♦ J ♦ S	Za tri pravilne rešitve 2 točki, za dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	1	♦ Tanganjiško jezero	
	1	ena od: ♦ jezero je tektonskega nastanka / je nastalo s tektoniko ♦ vglobljeno jezero ♦ jezero je nastalo zaradi ugrezanja / prelamljanja površja ♦ razmikanje litosferskih plošč ♦ odmikanje vzhodnega dela Afrike	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	1	♦ Aralsko jezero	
	1	♦ — Površina jezera se je močno skrčila, voda je postala manj slana. <u>X</u> Površina jezera se je močno skrčila, voda je postala bolj slana. <u>X</u> Ostanke pesticidov z osušenega jezerskega dna so vetrovi raznesli daleč v okolico, kar onesnažuje okolje. — Podnebne spremembe prinašajo večjo količino padavin v porečju obeh rek, kar je ublažilo okoljsko katastrofo.	Za dve pravilni rešitvi 1 točka, za eno 0 točk.
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	1	Sredozemsko morje, ena od: ♦ Zaradi dotoka manj slane vode iz Atlantika je voda v zahodnem Sredozemlju manj slana. ♦ Zaradi večje oddaljenosti vzhodnega Sredozemlja od Gibraltarja (tam v Sredozemsko morje pritekajo največje količine manj slane vode) je voda v vzhodnem Sredozemlju bolj slana. ♦ Hladnejša voda v zahodnem Sredozemlju manj izhlapeva, zato je tam nižja slanost kot v vzhodnem Sredozemlju. ♦ Skozi Gibraltar se voda bolj meša kot skozi Sueški prekop. ♦ Zaradi višjih temperatur / večjega izhlapevanja v vzhodnem delu Sredozemlja je tam slanost večja. ...	Upoštevamo tudi smiselne obrnjene rešitve. Za dve popolni pojasnitvi 2 točki, za dva opisa ali eno pojasnitev 1 točka.
	1	Jadransko morje, ena od: ♦ Zahodna obala severnega Jadrana dobiva velike količine sladke vode iz alpskih rek / Pada, zato je voda tam manj slana. ♦ Z izlivi večjih rek (Pada) iz severne Italije v ta del Jadrana se zmanjša slanost zahodne obale severnega dela Jadranskega morja v primerjavi z vzhodnim delom. ♦ Sladko vodo iz severnega dela Jadranskega morja morski tok odnaša proti jugu vzdolž italijanske obale, zato je voda tam manj slana. ...	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	1	pojasnitev, ena od: ♦ Večja proizvodnja elektrike omogoča večjo / hitrejšo gospodarsko rast. ♦ Domača proizvodnja elektrike pomeni nižjo ceno / večjo energetske neodvisnost. ♦ Velik energetski obrat v notranjosti Kitajske omogoča rast novih gospodarskih središč v notranjosti. ...	Za popolno pojasnitev 1 točka, za samo opis 0 točk.
	1	opis, ena od: ♦ selitev prebivalstva ♦ ljudje so zapustili svoj dom ♦ manjši delež zaposlenih v primarnem sektorju ♦ večji delež zaposlenih v sekundarnem / terciarnem sektorju	
Skupaj	2		

Svet 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	1	♦ Saudova Arabija / Savdska Arabija	
	1	opis, ena od: ♦ vojna v Ukrajini ♦ gospodarska blokada / embargo ♦ ekonomske / gospodarske sankcije ♦ prepoved uvoza ♦ spor z Zahodom / EU	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	1	prednosti, ena od: ♦ cenejša delovna sila ♦ cenejša zemljišča ♦ davčne olajšave ♦ ni carinskih dajatev ♦ nižji okoljski standardi ♦ manj stroga delovna zakonodaja ♦ nižji stroški ♦ večji dobiček	
	1	negativne posledice, ena od: ♦ neenakomeren gospodarski / regionalni razvoj države ♦ počasnejši razvoj osrednjega / južnega dela države ♦ odtekanje kapitala v tujino / v prestolnico ♦ lastniki industrijskih obratov so tujci ♦ ni povezovanja z drugimi domačimi gospodarskimi panogami ♦ manj plačana delovna sila	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	2	♦ C ♦ A ♦ D	Za tri pravilne rešitve 2 točki, za dve ali eno 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	2	ena od: ♦ Zaradi ukrepov / karantene se je ustavila / zmanjšala industrijska proizvodnja / promet / gospodarske dejavnosti, kar je povzročilo manjše povpraševanje po nafti. ♦ Zaradi manjšega povpraševanja po nafti / manjše industrijske proizvodnje so cene nafte padale. ♦ Države proizvajalke nafte so morale zmanjšati proizvodnjo zaradi manjšega povpraševanja. ♦ Zaradi popolnega zaprtja (lock downa) se je zmanjšala potreba po nafti / energiji.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15	1	♦ neokolonializem	
	1	pojasnitev, ena od: ♦ Zaradi hitrega razvoja gospodarstva / industrije Kitajska potrebuje surovine / energijske vire / rude, ki jih imajo afriške države. ♦ Kitajska za svoje hitro razvijajoče se gospodarstvo / industrijo nima dovolj lastnih surovin / energijskih virov / rud, zato jih uvaža iz afriških držav. ♦ Ker večina afriških držav nima razvite lastne industrije, uvažajo različne izdelke iz Kitajske. ♦ Kitajska za svoje industrijske izdelke potrebuje afriški trg. ♦ Kitajska ponuja afriškim državam ugodna posojila / nižje cene za velike gradbene projekte. ♦ Zaradi naraščajoče potrebe po hrani v Afriki kupujejo zemljišča za pridelovanje kulturnih rastlin.	Za popolno pojasnitev 1 točka, za samo opis 0 točk.
Skupaj	2		

Evropa 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16	1	ena od: ♦ tundrsko rastlinstvo / rastje ♦ tundra	
	1	♦ Danska	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17	2	♦ B ♦ C	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18	1	naravni vzrok, ena od: ♦ poletna suša / manjša količina padavin ♦ suho rastlinstvo ♦ samovžig ♦ udari strel / nevihte s strelami ♦ visoke temperature ♦ podnebne spremembe	

	1	družbeni vzrok, ena od: ♦ povečan obisk turistov ♦ nepazljivost turistov ♦ namerni požigi ♦ neposredno kurjenje v naravi	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19	1	♦ iglasti gozd / tajga / borealni gozd	Za dve pravilni rešitvi 1 točka.
	1	dve od: ♦ izprana prst / debel horizont E / eluvialni horizont ♦ vlažna prst ♦ plitva prst ♦ siva barva ♦ malo organskih snovi / mineralov ♦ slabo preperela organska snov / iglice ♦ kislota prst / nizek pH ♦ slabo rodovitna prst / neprimerna za poljedelstvo	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	2	ena od: ♦ Iz odmrlega travniškega (stepskega) rastlinstva / visokotravne stepe nastane veliko humusa / debel humusni (humozni) horizont / debel A horizont. ♦ Zaradi odmrlega travniškega rastlinstva je prst črne (temnejše) barve / rodovitna / primerna za kmetijstvo.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Evropa 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	1	♦ A	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22	1	♦ Slovaška	
	2	dve od: ♦ raznovrstnost turistične ponudbe ♦ veliko kulturnozgodovinskih znamenitosti ♦ veliko vlaganje v razvoj turizma ♦ dobra turistična / prometna infrastruktura ♦ masovni turizem / množični turizem ♦ konkurenčne cene ♦ razmah letalskega prometa / čarterski poleti	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23	1	Italija: ♦ F	
	1	Avstrija: ♦ C	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	2	ena od: ♦ Pomen gorskih prelazov upada, ker je cenejša / hitrejša gradnja predorov. ♦ Razvita tehnologija omogoča lažjo / cenejšo gradnjo predorov / viaduktov / mostov, zato pomen prelazov upada.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25	2	ena od: ♦ S prepovedjo proizvodnje vozil z dizelskim motorjem / motorjem z notranjim izgorevanjem bi zmanjšali izpuste CO₂ v ozračje / bi zmanjšali izpuste v ozračje / bi omejili porabo fosilnih goriv. ♦ S povečanjem železniškega prometa / preusmeritvijo prometa na železnico bi se zmanjšali izpusti toplogrednih plinov. ♦ Z večjo uporabo lokalno pridelane hrane bi se zmanjšala intenzivnost prometa. ♦ S prepovedjo / omejitvijo prometa v mestnih središčih / vzpodbujanjem javnega prometa bi se zmanjšali izpusti. ♦ S subvencijami za vozila na električni pogon bi se zmanjšala prodaja vozil z dizelskim motorjem / bencinskim motorjem / vozil z motorjem, ki uporablja fosilna goriva. ...	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Skupno število točk IP 1: 50

IZPITNA POLA 2**Obča geografija – Geografija Slovenije****Obča**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	♦ D	
	1	♦ E	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	♦ E	
	1	opis, ena od: ♦ napredek v zdravstvu / medicini ♦ upad umrljivosti / mortalitete ♦ višji naravni prirastek ♦ boljši pogoji za življenje	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	1	♦ ekonomske / gospodarske (migracije / selitve)	
	1	♦ primarni (sektor)	
	2	ena od: ♦ Umrljivost se zmanjša, ker se priseljuje predvsem mlajše prebivalstvo / zaradi izboljšanih zdravstvenih razmer. ♦ Ker je višja rodnost, se umrljivost zmanjša.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	2	ena od: ♦ Kljub visokemu naravnemu prirastku v državi je zaradi slabše razvitega zdravstva pričakovana življenjska doba pod svetovnim povprečjem / nižja. To državo po teoriji demografskega prehoda uvrščamo v 2. fazo. ♦ Naravni prirastek v državi je nad svetovnim povprečjem, pričakovana življenjska doba pa je pod svetovnim povprečjem. Največ k temu prispeva slabo razvito zdravstvo. Zaradi visokega deleža mladega prebivalstva državo uvrščamo v 2. fazo po teoriji demografskega prehoda. ♦ ...	Za smiselno uporabljene štiri pojme 2 točki, za tri ali dva 1 točka.

Slovenija 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	1	♦ severovzhod / SV	
	1	♦ burja	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	2	♦ NE ♦ DA ♦ DA ♦ NE	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	2	dve od: ♦ suho / brez padavin ♦ nizka stopnja vlage / nizka relativna vlažnost ♦ jasno / sončno / pretežno jasno / delno oblačno ♦ nizke temperature ♦ visok zračni tlak / zračni tlak med 1015 in 1020 mb / hPa ♦ veter piha proti morju / burja	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	2	ena od: ♦ Zaradi manjše prevetrenosti se pozimi v kotlinah / dolinah / ravninah pojavlja temperaturni obrat z manjšim sončnim obsevanjem, zato je izkoristek sončnih panelov / vetrnic slabši. ♦ S pogostim temperaturnim obratom pozimi se zmanjšuje učinkovitost delovanja vetrnic / sončnih panelov. ♦ V Obsredozemskih pokrajinah je več burje, zato je tam smiselno postaviti vetrnice. ♦ Zaradi večjega števila sončnih dni v Obsredozemskih pokrajinah je tam smiselna postavitev sončnih panelov. ♦ Zaradi padavin v obliki snega / manj padavin je manjši pretok rek / manjši hidroenergetski potencial.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	1	♦ B	
	1	♦ Zaradi večje kontinentalnosti / oddaljenosti od morja / notranjosti / manjšega vpliva morja se območja na vzhodu / na območju B poleti bolj segrejejo.	Za popolno pojasnitev 1 točka, za samo opis 0 točk.
Skupaj	2		

Slovenija 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	1	A: ♦ travniki in pašniki	
	1	B: ♦ njive / njiva	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	2	♦ NE ♦ NE ♦ DA	Za tri pravilne rešitve 2 točki, za dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	2	dve od: ♦ neobdelana / opuščena kmetijska zemljišča ♦ zaraščanje (kmetijskih zemljišč) ♦ ozelenjevanje ♦ ogozdovanje ♦ praznjenje podeželskih naselij / zapuščanje vasi ♦ opuščanje kulturne pokrajine ♦ slabo vzdrževana infrastruktura ♦ sprememba biotske raznovrstnosti ...	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	2	ena od: ♦ Z regulacijo potoka (Hubelj) so preprečili poplave / pridobili več uporabnih površin. ♦ Zaradi odstranjevanja osuševalnih jarkov se je povečal delež njiv / zmanjšal delež travnikov / ni več žive meje / ni več gozda. ♦ Zaradi melioracij / izboljšav / komasacij / združevanja parcel je večji delež njiv / so nekatera območja zasadili z vinogradi. ♦ Zaradi pozidave je manj obdelovalnih površin. ♦ Za izboljšanje prometne povezanosti so zgradili avtocesto.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	1	ena od: ♦ Slovenske gorice ♦ Haloze ♦ Dravinjske gorice	
	1	pojasnitev, ena od: ♦ Število kmetijskih gospodarstev je manjše, ker je večina prebivalcev zaposlenih v sekundarnem sektorju / v industriji. ♦ Zaradi izkoriščanja rjavega premoga je bilo največ zaposlenih v rudarstvu, zato je število kmetijskih gospodarstev manjše. ♦ Zaradi možnosti zaposlitve v drugih panogah je manj zaposlenih v kmetijstvu. ♦ Ker je najmanjša statistična regija, je tudi najmanjše število kmetij / kmetijskih gospodarstev.	Za popolno pojasnitev 1 točka, za samo opis 0 točk.
Skupaj	2		

Slovenija – pokrajine 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15	2	♦ mezozoiku / kredi ♦ kenozoiku / terciarju / eocenu	Vrstni red je pomemben.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16	2	♦ B: Kras (s Podgrajskim podoljem) ♦ C: Brkini (z dolino Notranjske reke) ♦ E: Vipavska dolina (in Goriško polje)	Za tri pravilne rešitve 2 točki, za dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17	2	♦ B ♦ A	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18	1	♦ 1: v Italiji ♦ 2: v Avstriji ♦ 3: na Madžarskem	Vrstni red je pomemben. Za tri pravilne rešitve 1 točka.
	1	ena od: ♦ odnos se je izboljšal ♦ Italija je bolj naklonjena slovenski manjšini ♦ razmere za Slovence so se izboljšale ♦ italijanska politika je bolj strpna / razumevajoča ♦ sprejetje zakona o zaščiti slovenske manjšine ♦ ureditev manjšinske zakonodaje	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19	2	ena od: ♦ Gradnja Luke Koper je omogočila stik z mednarodnimi trgi. ♦ Ustanovitev Marine (pristanišča) Izola / Portorož je omogočila rast pomorskega turističnega prometa. ♦ Ustanovitev ladjarske družbe / Splošne plovbe je omogočila razvoj pomorskega prometa / je Slovenijo postavila na zemljevid ladjarskih držav. ♦ Ustanovitev Srednje pomorske šole / Fakultete za pomorstvo in promet je omogočila pridobitev ustreznih pomorskih poklicev. ♦ Gradnja ladjedelnice je omogočila proizvodnjo in popravilo ladij, s čimer se je krepil pomorski promet.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Slovenija – pokrajine 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	1	♦ A: Stol	
	1	♦ B: Bovec	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	2	♦ K ♦ O ♦ K ♦ J	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22	1	♦ slika 7	
	1	ena od: ♦ mezozoik ♦ trias	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23	1	ena od: ♦ Zaradi industrializacije / deagrarizacije / odseljevanja mladega prebivalstva primanjkuje delovne sile v kmetijstvu / se je število glav živine zmanjšalo. ♦ Manjša produktivnost planšarstva v primerjavi z intenzivno živinorejo povzroči zmanjšanje števila živali. ♦ Zaradi nacionalizacije planin / pašnikov se planšarstvo opušča / se zmanjša število glav živine. ...	Za popolno pojasnitev 1 točka, za samo opis 0 točk.
	1	ena od: ♦ večji delež gozda / ogozdovanje ♦ manjši delež pašnikov	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	2	ena od: ♦ Število prebivalcev se bo zmanjšalo, saj so zaradi TNP otežene številne gospodarske dejavnosti / industrija / gradnja infrastrukture / gradnja stavb. ♦ Število prebivalcev se bo povečalo zaradi privlačnosti bivanja v naravnem okolju / elitne lokacije / obnavljanja kmečkih domov ali naselij / zaradi državnih zakonskih obvez.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Skupno število točk IP 2: 50